

Seletuskiri

ülevaate 2025. aastal Eestis antud riigiabist ja vähese tähtsusega abist juurde

Riigiabi läbipaistvuse tagamiseks esitab Rahandusministeerium alates 2008. aastast vastavalt konkurentsiseaduse § 49 lõikele 5 Vabariigi Valitsusele ülevaate eelmisel aastal Eestis antud riigiabist ja vähese tähtsusega abist. Ülevaade avaldatakse Rahandusministeeriumi veebilehel.

Ülevaate 2025. aastal antud riigiabist ja vähese tähtsusega abist (edaspidi ülevaade) ja seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna peaspetsialist Ljudmila Sokolnikova (tel 611 3360, e-post ljudmilla.sokolnikova@fin.ee).

Ülevaade kajastab andmeid 2025. aastal antud riigiabist ja vähese tähtsusega abist. Ülevaade koostamisel on kasutatud riigiabi ja vähese tähtsusega abi registri ning riigiabi ja vähese tähtsusega abi andjate täiendavate aastaaruannete andmeid. Andmed põllumajandussektoris antud riigiabi kohta ning osaliselt metsandussektoris antud riigiabi kohta on saadud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt.

Ülevaade ei sisalda detailset võrdlust mujal Euroopa Liidus antud riigiabiga. Euroopa Komisjoni viimane riigiabi aruanne State Aid Scoreboard 2025 ehk nn tulemustabel (avaldatud komisjoni poolt 15. jaanuaril 2026) sisaldab andmeid 2024. aastal Euroopa Liidus antud riigiabi kohta ja on leitav komisjoni kodulehelt.

Ülevaate sissejuhatuses anname põgusa kirjelduse nii riigiabist kui ka selle moderniseerimisest Euroopa Liidus, mistõttu käsitlemist leiavad ka 2026. aastal toimunud muudatused, sh informatsioon 2026. aastal komisjonile esitatud riigiabi teatistest (riigiabi andmise loa taotlustest) ja grupierandi teatistest.

Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi *ELTL*) artikli 107 lõikele 1 on igasugune riigi või kohaliku omavalitsuse vahenditest otseselt või kaudselt ükskõik missugusel kujul antav abi, mis soodustab teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist ning mis moonutab või võib moonutada konkurentsi liikmesriikide vahel, siseturuga kokkusobimatu. Sama lepingu artikli 107 lõiked 2 ja 3 lubavad teatud erandeid riigiabi andmiseks, kui abi on vastavuses ühishuvi eesmärkidega. Põllumajandus- ja kalandussektoris kehtivad tulenevalt ELTL artiklist 42 riigiabi osas erireeglid, mistõttu osadele põllumajandus- ja kalandussektori toetustest ei kohaldata ELTL artikleid 107-109. Käesolev ülevaade sisaldab üksnes riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses. Seetõttu ei kajasta ülevaade kõiki põllumajandus- ja kalandussektori toetusi (näiteks osa Eesti Maaelu Arengukava põllumajandussektori toetustest, Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021-2027 (EMKVF) Eesti rakenduskava toetused, otse- ja üleminekutoetused, turukorraldusmeetmed. Põllumajandus- ja kalandussektori ülevaated on kättesaadavad Regionaal-ja Põllumajandusministeeriumi veebilehel.

Ülevaade kajastab sektoraalset riigiabi, horisontaalset riigiabi, regionaalabi, riigiabi üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks, Ukraina kriisiabi raamistiku alusel antud riigiabi ja COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks antud riigiabi. Sektoraalse riigiabi all on käesolevas ülevaates näidatud põllumajandussektorile, transpordisektorile ja telekommunikatsiooni sektorile (lairiba taristu) antud riigiabi, horisontaalse riigiabi all on teadus- ja arendustegevusabi, keskkonnakaitseabi, abi VKEdele, tööhõiveabi, koolitusabi, abi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks, abi spordi- ja mitmeotstarbelise vaba aja veetmise taristule, üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimiseks antav abi, Euroopa territoriaalse koostöö jaoks antav abi ja abi

kohalikule taristule. Regionaalabi all on näidatud regionaalarengu edendamiseks suunatud riigiabi. Põllumajandussektorile ja kalandussektorile grupierandi määruse nr 651/2014 alusel antud riigiabi (erimärgistatud diislikütuse aktsiisiseadustus) liigitakse ülevaates horisontaalse riigiabi, täpsemalt keskkonnakaitseabi alla, sest nimetatud määruse keskkonnakaitseabi artiklit rakendatakse mitmele sektorile ja valdkondadele.

Väheste tähtsusega abi ei loeta riigiabiks, kuna oma väikese suuruse (Euroopa Liidu mõistes) tõttu ei moonuta see konkurentsi.

2025. aastal Eestis ettevõtjatele antud abi kogumaht (riigiabi ja väheste tähtsusega abi kokku) koos kriisi riigiabiga oli **472,6 miljonit eurot**, millest riigiabi moodustas 80,7%. Riigiabi ja väheste tähtsusega abi kogumaht kasvas võrreldes 2024. aastaga 62,1 miljonit eurot.

Ilma kriisi riigiabita anti 2025. aastal riigiabi ja väheste tähtsusega abi **468,5 miljonit eurot**. Võrreldes 2024. aastaga kasvas see 62,6 miljoni euro võrra.

2025. aastal oli suurim abi andja Elering AS (19,9% abi kogumahust), kellele järgnesid Kultuuriministeerium, EIS ja PRIA (vastavalt 19,2%, 19,0% ja 14,1% abi kogumahust).

Riigiabi

- Koos kriisi riigiabiga kasvas riigiabi kogumaht Eestis 2025. aastal võrreldes 2024. aastaga 40,8 miljonit eurot, moodustades **381,5 miljonit eurot**. Riigiabi osakaal SKP-s kasvas 0,06 protsendipunkti võrra. Kriisi riigiabi anti ainult toetuste vormis summas 4,1 mln eurot. Koos kriisi riigiabiga anti riigiabi 2025. aastal järgmiselt:

- toetuse vormis riigiabi 346,9 miljonit eurot ehk 90,9% riigiabi üldmahust; toetuste maht kasvas võrreldes 2024. aastaga 42,6 miljonit eurot;

- maksuvabastuse ja maksusoodustuse vormis antud riigiabi summas 34,7 miljonit eurot ehk 9,1% riigiabi kogumahust;

- laenude, tagatiste ja aktsiakapitali suurendamise vormis (riskikapital) riigiabi ei antud.

- Ilma kriisi riigiabita anti 2025. aastal riigiabi 41,3 miljonit eurot rohkem kui 2024. aastal.

Abi maht moodustas **377,4 miljonit eurot**, millest anti:

- toetuse vormis riigiabi 342,8 miljonit eurot ehk 90,8% riigiabi üldmahust. Toetuste maht kasvas võrreldes 2024. aastaga 41,5 miljonit eurot, toetuste osakaal ka kasvas ja moodustas 90,8% riigiabi üldmahust;

- maksuvabastuse ja maksusoodustuse vormis riigiabi summas 34,7 miljonit eurot, mis moodustas 9,2% riigiabi kogumahust;

Väheste tähtsusega abi

Väheste tähtsusega abi kogumaht 2025. aastal kasvas ja moodustas kõikides sektorites kokku **91,1 miljonit eurot** (2024. aastal 69,7 miljonit eurot). Analoogselt eelmiste aastatega moodustas 2025. aastal suurima osa ehk 96,5% toetuse vormis antud väheste tähtsusega abi. Tagatise vormis antud väheste tähtsusega abi summa kasvas, kuid osakaal jäi 2024. aasta tasemele (2,3% väheste tähtsusega abi üldmahust). Väheste tähtsusega abi laenud mõnevõrra kasvasid ja moodustasid 2025. aastal 0,8 mln eurot ehk 0,9% üldisest väheste tähtsusega abi mahust. Maksusoodustuse ja maksuvabastuse vormis antud väheste tähtsusega abi osakaal üldisest väheste tähtsusega abi mahust kasvas kuni 0,3 %-ni, 2025. aastal anti abi summas 0,2 mln eurot.

Kaitseministeeriumilt, Sotsiaalministeeriumilt ja Välisministeeriumilt tagasisidet ülevaate kohta ei saabunud. Kultuuriministeeriumil, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumil, Justiits- ja Digiministeeriumil ning Kliimaministeeriumil kommentaare ülevaate kohta ei olnud. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Siseministeeriumi saadetud märkuste ja

ettepanekutega on arvestatud. Haridus- ja Teadusministeeriumi ettepanekut kaalume järgmise ülevaate koostamisel.